

Lüganuse valla arengukava ja eelarvestrateegia koostamine Arenguseminar

Aeg: 16.05.2018 kl 17.00-20.00.

Koht: Kiviõli I Keskkool

Memo juurde kuuluvad slaidid.

MEMO

Tänane eesmärk: Saada sisendit Lüganuse valla arengukava suundade ja tegevuste täpsustamiseks erinevatelt huvigruppideelt.

Kava:

- Sissejuhatus
- Milline võiks olla unistuste Lüganuse vald?
- Lüganuse valla strateegia: peamised väljakutsed ja fookused
- Milliseid täiendavaid tegevusi oleks vaja ette võtta, et liikuda unistuste Lüganuse valla suunas ning seista vastu peamistele väljakutsetele?

1) Unistuste Lüganuse vald aastal 2030

Valige üks kaart, mis võiks iseloomustada Lüganuse valda aastal 2030.

Märksõnad kaartidelt:

2030 on minu jaoks tähtis hea elukeskkond!

Ilusate parkidega ja haljastusega roheline vald

Vald pürgib aina kõrgemale, areneb

Lüganuse vald on tuntud üle maailma ning seda külastab miljon turisti aastas

Et linn püsiks ja oleks valla südameks

Avatud kõigile

Et valda sisse registreeritud elanikel oleks võimalus investeerida energiaettevõttesse, kes tegutsevad valla territooriumil. (Tallinna „tasuta“ transpordi näide)

Rongiliiklus tihedamaks!

Turvaline

Palju erinevaid valikuid, teid

Edukad ideed ja nende teostus

Kokkuhoidmine

Kodukohast hoolivad aktiivsed inimesed, kodune vald, jätkusuutlik ja järjepidev

Maksimaalselt taaskasutatud maa-alade rakendamine, kasutamine turismiks

Töö noortele

Liikuvad valla elanikud ja töötajad

Kindel vald nagu kindlus päikesekiirte all

Ei tossavatele korstnatele 2030!

Kergliiklusteed, tervislikud eluviisid

Puhas vesi, puhas õhk, ökoküte, elu maal
Aeglaselt, aga järjekindlalt, tulevad tagasi meie lapsed ja võtavad kaasa ka oma sõbrad
Koostöö (ühtne kogukond), millega kaasneb rikkus
Per aspera ad astra
Eripalgelisus
Lukuaugust paistab helge tulevik
Innovatsioon- lapsed, turism
Kohvikukultuur, ettevõtlikud inimesed
NASA peakeskus, kõik me soovid täituvad
Valla rattad liiguvad õiges suunas maailmakaardil
Aktiivsed noored, noortevolikogu
Liimala- Ida-Viru Pärnu rand (supelrand, jahisadam, kalasadam)
Piirkond, kuhu tahaksid tulla nii siseturistid kui välisturistid (matkarada, puhkekeskused jne)
Noored pärast õppimist, kogemiste saamist, tagasi koju!
Tark juhtimine, puhas keskkond
Lüganuse vallas on nii päeval kui ööl hea, turvaline ja huvitav
Väikelaste huvitegevus
Oma „puuviljakompanii“
Virumaa *Silicon Valley*
Veinitehas
Virumaa süda
Tõusnud tuhast (tuhk on sama valge kui lumi)
Hullult edev vald (turism, korras keskkond)
Aastaringne seiklusturismi pealinn
Kõrgelt väärtustatud inimesed
Särame rahvusvahelisel kaardil
live on tõusnud
Programm: „Oma talendid kodus tagasi“

2) Lüganuse valla strateegia 3 telge

1. Lüganuse vald on seikluspuhkuse lipulaev ja rahvusvaheliselt tuntud sportimispiirkond
2. Lüganuse vald on edukas näide kaasaegse tööstuse, turismi ja suurepärase elukeskkonna kombinatsioonist
3. Lüganuse vallas on uuenduslikud ja tõhusalt korraldatud avalikud teenused

Kommentaariid strateegiale

2. ja 3. punkti juurde lisada ka märksõna „turvalisus“

Kas keskendumise sellele, et oleme turismipiirkond või meelitame siia ka ettevõtjaid?

3) Valdkondlikud tegevused

Milliseid täiendavaid tegevusi oleks vaja ette võtta, et liikuda unistuste Lüganuse valla poole ning samas seista vastu peamistele väljakutsetele?

Haridus ja noorsootöö

Investeeringud

Kiviõli Vene Kooli rekonstrueerimisprojekti koostamine ja realiseerimine
Kiviõli Kunstide Kooli rekonstrueerimisprojekti koostamine ja realiseerimine
Ühise pere- ja noortekeskuse arendamine Viru 9 ruumides
Sonda koolimaja rekonstrueerimine multifunktsionaalseks teenus- ja vaba aja keskuseks
Lüganuse kooli (võimla) renoveerimine
Maidla mõisakooli ja mõisakompleksi arendamine
Noortetubade kaasajastamine
Koolide ja noortekeskuste õppevahendite kaasajastamine
Püssi Kalevi 10 (kommunaal) renoveerimine
Küladesse mänguväljakud
Koolistaadioni renoveerimine
Ärme unusta lasteaedu
Rohkem väliseid tegevusi (+ juhendamine)

Tegevused

Haridusvõrgu tervikliku kontseptsiooni väljatöötamine ja eluviimine (nt asutuste ühine juhtimine vms) + ressursside riskasutus, kvaliteedi ühtlustamine
Spetsialistide kvalifikatsiooni tõstmine ja täiendamine
Koolitused meeskonnale, juhtidele
Haridusvaldkonna lõimimine ettevõtluse ja kogukonnaga
Väliste võimaluste (nt ERASMUS) kasutamine arendustegevusteks
Väikelapse huviringid, trennid
Kehalise arengu tähtsustamine + toitumisõpetus
Täiskasvanutele koolitused (keelekursused), arvutiõpe, IT
Erivajadustega lastele lasteaedade loomine + kool/klassid
Korra nädalas eriala õpetamine gümnaasiumiastmes (näiteks Maidla/Lüganuse koolis, õppida turundamist, turismi, õmblustööd jne)
Noortevolikogu
Koolidele, lasteaedadele ja huvikoolidele eraldi arengukava
Erivajaduste toetamine

Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid

Investeeringud

Kiviõli tervisekeskuse väljaehitamine
Sotsiaalkorterite arendamine
Füüsilise ligipääsu tagamine valla objektidele (kaldteed) + õiged uksed
Perearstipunktide arendamine
Eakate kogukonnamaja loomine (+ puuetega inimeste)
Päevakeskuste arendamine
Surnukuuri taasavamine Kiviõlis

Eakatele pansionaadi loomine Lüganeusele
Erivajadustega laste hoid/ arendustegevused + muud erivajadustega inimesed (vanemad)
Sotsiaalmaja (Aasa 16) korda teha! + uus sotsiaalmaja
Sotsiaalmaja ka väiksemasse piirkonda, nt Erra, Sonda

Tegevused

Kiviõli tervisekeskuse ümberkorraldamine- tegevuste ja võimaluste laiendamine
Inimeste teadlikkuse tõstmine tervise hoidmise ja ennetamise teemal
Tugikeskuse väljaarendus/ tugispetsialistide tagamine
Motivatsioonipakettide väljatöötamine spetsialistidele
Erivajadustega inimeste võimaluste parendamine
Sotsiaaltöötajate supervisioonid
Probleemsete perede ja laste toetamine
Matusetoetuse kohene väljamaksmine
Sotsiaaltranspordi teenuse arendamine
Nõustamised- psühholoogilised, toimetulek
Tervistedendavad töökohad
Töötervishoiu või töökeskkonna spetsialist (täpset nime ei tea)
Sotsiaalpedagoogi juurde võiks noor minna teise asutusse
Vajadusel väikeklasside ja rühmade loomine
Tugiisikute ja väikerühmade loomine
Tugiisikute koolitamine, rakendamine
Sportimisvõimaluste parandamine tavainimestel (avalikud jõusaalid, ujulad jne)
Lastehoid- kaardistamine
Laste + vanurite koostöö

Kultuur, sport, vaba aeg

Investeeringud

Kiviõli 1. Keskkooli ujula renoveerimine
Multifunktsionaalse staadioni rajamine Kiviõli linna
Sonda Kooli staadioni rekonstrueerimine
Väliürituste taristu rajamine Kiviõli linnas (lava, tualett)
Sonda rahvamaja remont või ehitus
Asutuste tehnilise baasi kaasajastamine
Välispordiplatside/multifunktsionaalsete alade rajamine, hooldus, täiendus
Laste mänguväljakute rajamine suuremates asulates, olemasolevate hooldus, täiendamine
Terviseradade jt vaba aja rajatiste rajamine, kergliiklusteede võrgustik
Motoklubi renoveerimine Püssis
Uljaste järve äärse taristu rajamine, Liimala ja AA suplusrand (+ sportimistaristu randades)
Kiviõli karjääri terviseradade korrastamine, märgistamine
Kaasaegne jõusaal Kiviõli linnas
Püssi kultuurimaja renoveerimine
Tehnika park (lennumudelism, robotika jne) Kiviõli tuhamäe juurde

Tegevused

Olemasolevate hoonete riskasutamise soodustamine
Tervisespordi populariseerimine (nt ülevallaline terviseedendamise spetsialist)
Kultuuripärandi hoidmine - kultuuri- ja spordiinimeste saavutuste kaardistamine
Suurürituste elushoidmine ja edasiarendamine
Suvekontsertide ja (kõrg)kultuurisündmuste toomine valda
H.Lipu mälestuse taastamine/ tipptasemel kuulitõuke võistluste korraldamine
Uute sündmuste ja ürituste (nt pannkoogifestival) korraldamine
Noorsportlase stipendiumi loomine- noorte üldine tunnustamine
Kogukondade ideede toetamine ("mõttekastid")
Transpordi korraldamine teistes piirkondade toimuvatele sündmustele
Merepääste arendamine
Teatri- ja kinokultuuri väljaarendamine
Teatrikool lastele
Noortevolikogu
Rahvaülikool
Moto huviringid (Tuhamäel)

Taristu ja kommunaalmajandus

Investeeringud

Kiviõli linna keskuse rekonstrueerimine, õunapuupargi vaba aja veetmise võimaluste, kõlakoja ning promenaadi rajamine
Valla teede seisukorra parandamine (tolmuvabaks muutmine, rekonstrueerimine)
Kergliiklusteede rajamine: Maidla tee- Jaama tänav-Varinurme-Sonda tee; Erra-Lüganuse; Uljaste järve äär, Erra-Kiviõli; Tallinn-Narva maanteest Liimala rannani/ Kiviõli-Püssi, Kiviõli-Purtse/Varja, tee kalmistule, AA-Kiviõli)
Kiviõli tänavavalgustuse kaasajastamise II etapp (Viru, Võidu, Uus tn) + Viru-Vabaduse pargitee- tee seikluskeskusesse
Tänavavalgustuse rajamine ja rek. suuremates asumites
Kiviõli raudteepeatuse lähedase liiklussõlme (Vabaduse pst ja Raudtee tn ristmik) ja kõnniteede rekonstrueerimine- Bussipeatuse rattaparkla loomine lähedale
Kiviõli raudteepeatuse juurde parkla, busside ühispeatuse, jalgrattahoidla jne rajamine
Maidla teel
Sonda ja Erra alevike vee- ja kanalisatsiooni rek. ja rajamine
Suuremate asulate varustamine videovalvesüsteemiga
Kiviõli Jaama tänava taastusremont 2,2 km
Munitsipaalkorterite renoveerimine suuremates asulates- või uue munitsipaalmaja ehitamine, kuhu siis paigutatakse maakonda tulevad noored spetsialistid (nt avalik sektor, õpetajad jne)
Kiire internetiühenduse tagamine
Jäätmejaama rajamine Kiviõlisse
Kalmistute taristu korrastamine
Tühjaltseisvate hoonete korrastamine/lammutamine
Elamualade (nt kommunikatsioonide krundid) arendamine (nt Maidla, Savala, Sonda) Purtse, Lüganuse (arvestada üldplaneeringu koostamisel)
Valla saunade rekonstrueerimine (Kiviõli, Sonda, Erra)

Bussipeatused korda- ühtlustamine, päikesepaneelidega valgustus
Igasse majja vesi ja kanalisatsioon
Trepp tuhamäele
Kõik valla teed tolmuwabaks

Tegevused

Toetussüsteemi loomine kortermajade korrastamiseks + eramajad
Avaliku ruumi korrastamine ja heakorra parendamine
Viidamajanduse korrastamine + külade nimed viitadele, üldse küla silt nt Soonurme
Ühistranspordi korraldamine
Kommunaalmajanduse ümberkorraldamine: ühe majandusüksuse loomine/arendamine
Lume lükkamine = tänava pesu
Maidla raamatukogu ja rahvamaja nimetuse muutmine (Savala)

Keskkond

Investeeringud

Taastuenergia lahenduste (nt päikesepaneelid) kasutamine valla hoonetes ja avalikus ruumis
Jäätmejaama rajamine + suurjäätmete kogumine nt 4x aastas
Purtse jõe puhastamine
Realisatsioonikeskuste rajamine kogukonnakeskustesse + mobiilne seirejaam
Tehase ja kogukonna dialoog murede osas
Püssi sadeveekanaliseerimine + raudtee tn Püssis

Tegevused

Hea loodus- ja elukeskkonna säilitamine ja tagamine koostöös arendajate, riigi, kogukonna jt partneritega
Endiste kaevandus- ja karjäärialade taaskasutusele võtmine
Elanike keskkonna alase teadlikkuse tõstmine
Erra ohtlike jäätmete jaama säilitamine
Jälgimissüsteemi rajamine isetekkelistesse prügiladestuse kohtadesse
Keskkonnahariduse edendamine + teadlikkuse tõstmine
Vooluveekogude vee kvaliteedi viimine looduslähedaseks
Kvaliteetse joogivee tagamine
Olemasoleva säilinud looduse säilitamine (sood, rabad, metsad)
Kiviõli karjääri jäätmetest puhastamine
Kanaliseerimine
Meie eesmärk/kuvand- Keskkonnasõbralik ja keskkonnateadlik vald
Prügi sorteerimise organiseerimine vallas + teadlikkuse tõstmine (prügimajad) ning lisaks motiveerimine ja ka tunnustamine. Ülistamine, kes on keskkonnateadlikud
Piirkonna ettevõtted, kes kasutavad kohalikke loodusressursse peaksid realselt panustama looduse taastamiseks/korrastamiseks
Lemmiklooma järgi koristamine + teadlikkuse tõstmine
Lemmiklooma pidamine- lahtiselt jooksvad loomad, teavitamine (kiibistamisest)
Lemmikloomapargid- suurematesse asulatesse (Püssi, Kiviõli)

Ettevõtlus ja turism

Investeeringud

Kiviõli ettevõtlusala arendamine + laiendamine
Kiviõli Seikluskeskuse arendamine + laiendamine
Aidu Veemaa ning sellega seotud ettevõtluse toetamine
Sonda interaktiivse raudteemuuseumi ja külastuskeskuse rajamine
Kohaliku muuseumi loomine endisesse Püssi katlamajja (koos tuhamäega)
Lüganuse ringhoone (loomekastell) renoveerimine
Rannaalade taristu arendamine - Liimalasse ühistransport, AA rand, Uljaste
Purtse jahi- ja kalasadama arendamine
Kiviõli veetorni kasutusele võtmine/arendamine
Maamärgid, sildid, viidad
Ühtne vallamuuseum
Enduurostaadion (sise)

Tegevused

Ettevõtluskeskkonna arengu toetamine läbi kiire ja professionaalse asjaajamise
Ettevõtluse arengu ja elukeskkonna tasakaalu tagamine koostöös partneritega (aluseks uus üldp.)
Alustavate ettevõtete toetamine + MTÜ toetamine, väärtustamine
Turismiobjektide võrgustiku arendamine
Turismiinfo ja valla turunduse arendamine koostöös turismiklastriga
Ühildada rongiajad bussiaegadega, et oleks võimalus õhtuselt rongilt bussiga koju sõita;
Puru haiglasse liini arendus
Valla tunnusüritus kultuurituristidele
Piirkonna ajaloo uurimine ja selles oma loo loomine, mis meelitaks siia turiste ja taristu (matkarajad, keskused jne)
Edulugude väljatoomine ja tunnustamine
Matkarajad
Kodumajutus
Väiketootjate meelitamine piirkonda
Koolitused ettevõtjatele

„Hullud ideed“

Rahvusvaheline lennujaam + sadam
Teater- kinomaja
Superlux pansionaat
Restoran
Spaa/veekeskus
Ruum õpilasfirmadele
Ülikool (turism, rahvusvahelised suhted, politoloogia)
Seinamaalingud
Tuttuued elumajad
Katusekohvik + vaateratas
Veetorn korda ja kasutusele

Metroo, hyperloop
Lõbustuspark
Tasuta jahid/kaatrid randa
Pilvelõhkaja
Kaubamaja Viru keskus Viru tänavale
Robotniidukid (lambad)
Robot lumelükkajad
Autonoomne ühistransport
Suur ajaloo ja muinaskeskus autentse küla näol
Noortelinnak/loomelinnak
Ekstreemspordikeskus praeguses Kiviõli kombinaadis
Äriinkubaator
Noortevolikogu
Rahvustevaheline volikogu
Rahvusvaheline haridus
Eesti lapsed vene kümblsruhmas ja vastupidi
Filmistuudio "Lüllilwood"
Biokuppel
Elektriautode kiirlaadijad

4) Palun nimetage eelnevalt kirjapandud investeeringutest/tegevustest üks asi, mis teie hinnangul tuleb kindlasti ära teha?

- Koolitusteenus (täiskasvanute, huvialade, ettevõtluse jms teemaline) olemasolevate koolide juurde.
- Andragoogika liit
- Kergliiklusteed- tolmuvabalt jalgrattaga tööle!
- Elukeskkonna parendamine
- HEV lastele eriasutus
- 4 päeva keskkooli osas ja 1 päev kuskil, kus saab õppida mingit eriala (turism, õmblemine.. piirkonnas palju praktikavõimalusi)
- Noortevolikogu loomine
- Jäätmejaama sidumine realiseerimiskeskusega
- Valla noorsootöö arendamine
- Metroo Lüganuse valda
- Aidu Veemaa arendamine
- Kiviõli karjääri terviseradade korrastamine ja arendamine
- Veetorn kasutusse
- Et ei juhtuks vallasisene ääremaastumine, et noortel ja ka teistel oleks võimalik liikuda keskustesse (ka kaugemal elavad pääsevad teenustele ligi)
- Kogukonna maja äratemine
- Hariduse- noorsootöö valdkonda panustamine
- Noortevolikogu
- Arengukava viib ühte suunda kolm eriilmelist valda (et vallajuhid hakkaksid lõpuks tegema koostööd valla huvidest, mitte isiklikest, lähtuvalt)

- Et oleks puhas elukeskkond
- Laste harimine liikumise ja terve toitumise teemal
- Kiviõli vene kooli rekonstrueerimine ja venekeelse põhihariduse säilitamine
- Suured kultuuriüritused, mis tutvustaks meid
- Et kergliiklusteed viiksid keskusesse
- Igas bussijaamas päikesepaneelidega valgustus
- „Lüllivoodi“ loomine (filminduse)
- Noortega seonduv
- Ringid väikelastele
- Ettevõtluse teema, mis tooks valda head tähelepanu ja inimesi
- Rahvusvaheline noorsootöö
- Terviserajad, matkarajad- tervislik eluviis
- Külad saavad oma nimesildid üles!

Mida lubad Sina ära teha, et Lügänuſe valla arengule kaasa aidata?

- Aitan asju prioritseerida
- Lügänuſe valla lugude kogumine raamatuks
- Inimeste teavitamine
- Arengukava protsessis osalemine ja hiljem elluviimise toetamine
- Välisraha toomine piirkonda
- Lubadus mitte ära kolida
- Pärast keskkooli tulen tagasi ja hakkän sporti edendama
- Jätkan olemast aktiivne noor
- Purtse jõe puhastamine
- Noortetubadesse ja rahvusvahelisse noorsootöösse panustamine
- Erivajadustega inimeste võimaluste laiendamine
- Aidu Veemaa arendamisele kaasa aitamine
- Noortevolikogu ellukutsumine
- Tulen noortevolikogusse
- Vananen linnaga koos
- Piirkonna legendide alusel turismi arendamine. Muinasprojektis kaasalöömine, kolin kunagi tagasi Lügänuſe valda
- Jätkan Erasmus projektidega
- Jätkan väikeettevõtjana
- Erra ajaloo uurimise jätkamine
- Olla aktiivne valla kodanik
- Volikogu liikmena annan oma panuse
- Jätkan prügi sorteerimist
- Aktiivne kodanike
- Ametnikuna tühjade hoonetega tegelemine
- Kuna asjad väga ei liigu, hakkän ka aktiivseks kodanikuks!
- Tegelen Erasmuse projektidega edasi
- Luban, et kui vald annab rohelise tule, kaardistan ära matkarajad ja aitan kaasa metsaaluse prügi ära koristamisele
- Annan signaali kui Purtse jõgi hakkab vahutama

Edasine plaan

- Juhtgrupi koosolek (strateegiapilt, mõõdikud, tegevuskava) – 15. juuni kell 10.00-13.00.
- Juhtgrupi koosolek (eelnõu arutelu) – august 2018.
- Arengukava avalikustamine, avalikud arutelud – august-september**

Memo koostas:

Liisbet Aland

OÜ Cumulus Consulting

konsultant